

Beknopt overzicht van biometrische verschillen tussen kleine karekiet *Acrocephalus scirpaceus* en bosrietzanger *A. palustris* C.M. Liebrechts - Haaker

inleiding

Het onderscheid tussen de kleine karekiet en de bosrietzanger is voor velen een probleem (met name bij 1kij vogels, red.). Zowel bij waarnemingen in het veld als in de hand. Men moet de verschillen tussen de soorten leren zien, maar men moet dan tevens weten waar speciaal op gelet dient te worden. De praktijk heeft mij geleerd, dat voor de determinatie van deze soorten alle verschilpunten die er zijn, het gemakkelijkst op een rijtje naast elkaar gezet kunnen worden.

schema Het volgende schema is mijns inziens goed bruikbaar.

	kleine karekiet	bosrietzanger
kop	platte kop	kop hoger en ronder
snavelbreedte bij neusgaten	smal (4 mm.)	breed (5 mm.)
snavel lengte vanaf bevedering	> 13 mm.	< 13 mm.
versmalling binnenvlag 2 ^e handpen van buiten	versm. P9: 10 -14.5 mm (Svensson: 9.5 - 13.5 mm)	versm. P9: 7.5 - 11 mm (Svensson: 8 - 11.5 mm)
pootkleur	grijs tot donkergrijs	vleeskleurig
kleurcontrast voetzool/teenschildjes	zool: fel geel schildjes: donkergrijs	zool: lichtgeel schildjes: lichtgrijs
kleur achterteen	donkergrijs	lichtgrijs
nagels	lang en dun	kort en dik

- * Bij het ouder worden lopen de pootkleuren van de kleine karekiet en de bosrietzanger naar elkaar toe.
- * Enig voorbehoud bij de snavel lengte is op zijn plaats, verschil in snavelvorm moet je leren zien.

Kleurverschil zien wordt bemoeilijkt door: variatie in de loop van het jaar, mate van slijtage verenkleed, daglichtperiode, weertype (kleur zonlicht), verschillen tussen populaties.

Zie verder kenmerken in literatuur (o.a. Jenni, Svensson, Speek). Vleugellengte: verschil ♂♂ en ♀♀ (bij beide soorten); leeftijd in jaren; variatie in afmetingen van respectievelijk grote en kleine ♂♂ en ♀♀; bij beide soorten; verschillen in afmetingen tussen populaties.

De zwarte tongvlekken zijn bij de kleine karekiet veel intenser zwart dan bij de bosrietzanger. Bij de kleine karekiet is de zwarte tongvlek nog zichtbaar na 15 september. Soms zelfs nog in het 2^e kalenderjaar. De tongvlekken van de bosrietzanger zijn meer grijszwart en verdwijnen vrij snel (vanaf augustus bij meerderheid al flets, eind augustus vaag of reeds verdwenen). In de hand is de kleine karekiet lawaaiig en de bosrietzanger meestal stil. Het geluid van de kleine karekiet is scheller dan van de bosrietzanger, die een toontje lager karrt.

Noot redactie: wij wijzen nog op het bestaan van de publikatie van Walinder et. al. (1988). Hierin worden vleugellengte en versmalling binnenvlag P9 (notch) voor beide soorten tegen elkaar uitgezet. Dit levert twee puntwolken op (bosriet lange vleugel-/kortere versmalling, kleine kar kortere vleugel/langere versmalling). Walinder G., Karlsson L. & K. Persson 1988. Ringing and Migration 9: 55-62.

Een bijzonder leuk en leerzaam artikel over de voetmorfologie van rietzangers verscheen in 1975: Leisler B. 1975. Die Bedeutung der Fußmorphologie für die ökologische Sonderung mitteleuropäischer Rohrsänger (Acrocephalus) und Schwirle (Locustella). Journal für Ornithologie 116:117-153.

Noot VT: Op verzoek van het VT heeft mevrouw Liebregts de identificatiekenmerken die zij al jaren gebruikt voor het onderscheid tussen bosrietzanger en kleine karekiet, op papier gezet. Dit is haar lijst, door het VT bewust niet geredigeerd. Hopelijk draagt dit bij tot een betere determinatie van deze twee soorten.

adres: C. M. Liebregts-Haaker, Kerklaan 73, 1241 CL KORTENHOEF

